

Pædagogisk læreplan

Børnenes Ø

Forord

Vi er et nyopstartet dagtilbud, Aarhus Ø, hvor der er en afdeling Børnenes Ø, som hører under Generationernes Hus på Aarhus Ø. Dagtilbuddet startede 1. november 2020. Der er etableret en ny personalegruppe. Efterhånden som flere børn er kommet til, er der ansat mere personale. Vi er en del af Generationernes Hus (GH), som består af plejeboliger, handicapboliger, familieboliger og ungdomsboliger. GH er et samarbejde på tværs af tre magistrater, som er samlet under MSO. Vi er ét lederteam i GH med ledere fra hvert område og med én chef for hele GH.

Med dette første udkast til den pæd. læreplan for Børnenes Ø, har det været vores mål at få skabt et fundament, en fælles retning og værdier. Dette med formål at skabe et godt læringsmiljø for alle børn i Børnenes Ø. Det er vigtigt, at den pædagogiske læreplan afspejler vores hverdag. Vi er meget bevidste om, at der gennem processen med den pædagogiske læreplan har manglet tid til dialoger i personalegruppen og at få belyst vores fælles værdisæt omkring vores pædagogiske praksis. Vi har et fælles ønske om at prioritere tid til drøftelser og derved bruge denne pædagogiske læreplan som afsæt i dialogerne over den næste periode. Derudover vil vi gerne få skabt et fælles værdisæt for alle medarbejdere i Børnenes Ø, således at vi kan få skabt et fælles læringsmiljø for alle børn i Børnenes Ø. Det vil vi løbende gøre ved at tage delelementer fra læreplanen med på kommende møder og derved skabe tid til fordybelse. Tid til løbende at dykke ned i Den Pædagogiske Læreplan og se på praksis og efterfølgende justere den pædagogiske læreplan, så den afspejler vores praksis. Vi vil, når vi har etableret en bestyrelse, involvere denne i Den Pædagogiske Læreplan.

1

Processen

Vi har på et personalemøde planlagt rammen for, hvordan vi kan udarbejde en læreplan for Børnenes Ø inden for en periode på knap 4 måneder med en forholdsvis ny personalegruppe. Dagtilbudslederen har skabt rammen for, at personalet har haft mulighed for at få tid til fordybelse. Der har været en skriveproces for pædagogerne og lederen, hvor der har været afsat tid til, at pædagoger kunne skrive afsnit til den pæd. læreplan. Efterfølgende er det blevet samlet til den pæd. læreplan.

Vi har alle haft den pæd. læreplan til gennemlæsning og mulighed for at kommentere på den. Vi er enige om, at den pæd. læreplan er vores første udkast, og at vi løbende og hen over efteråret 2021 vil arbejde videre med fordybelse og faglige refleksioner med udgangspunkt i den pæd. læreplan. Vi mener, at den pæd. læreplan er et dynamisk redskab, som er et godt udgangspunkt og brugbart for et nyetableret dagtilbud for det videre pædagogiske arbejde i Børnenes Ø.

Indhold

1. Børnesyn	3
2. Dannelse og børneperspektiv	4
3. Leg og børnefællesskaber	5
4. Det pædagogiske læringsmiljø over hele dagen	7
5. Læring og de seks læreplanstemaer	9
Alsidig personlig udvikling	10
Social udvikling	12
Kommunikation og sprog	13
Krop, sanser og bevægelse	15
Natur, udeliv og science	15
Kultur, æstetik og fællesskab	16
6. Børnemiljø	17
7. Børn i udsatte positioner	18
8. Forældresamarbejde	20
9. Inddragelse af lokalsamfundet	22
10. Sammenhæng med børnehaveklassen	23
11. Ledelse	23
12. Pædagogisk personale	24
13. Dokumentation og refleksionspraksis	25
14. Evaluering	26

Læsevejledning

Hvert af læreplanens afsnit indledes med en fremhævet tekst. Denne tekst er taget fra skabelonen for de pædagogiske læreplaner i Aarhus. Efter den markerede tekst er der formuleret et undersøgelsesspørgsmål (med blå skrift), som vi efterfølgende har besvaret.

1. Børnesyn

Det at være barn har en værdi i sig selv, og i børnelivet skal der være plads, tid og ro til at være barn. Udgangspunktet er, at alle børn trives og udvikler sig, når de har passende udfordringer, ser mening og oplever anerkendelse og social samhørighed i forpligtende, rummelig og givende fællesskaber.

Hvordan kommer det grundlæggende børnesyn til udtryk hos os?

I Børnenes Ø er udgangspunktet, at børn skal have et godt børneliv. De skal opleve trivsel, udvikling, læring og dannelse, men det skal ske på en meningsfuld måde for børnene, så deres hverdagsliv her får en værdi i sig selv. Personalet vil sikre de overordnede rammer for, at det bliver muligt. Det vil være gennem en hverdag fyldt med gode øjeblikke, trygge relationer og støttende hænder, der følger jeres børn fra de starter i vuggestuen til, at de træder ud af børnehaven.

Når børnene starter her i institutionen, er det vigtigt for os at se og anerkende barnet som værende unik og en betydningsfuld medspiller i de relationer, vi sammen skaber, og den hverdag de skal træde ind i her. Det betyder, at vi ser det enkelte barn med de styrker og udfordringer, de kan have og tilgår barnet derudfra. Det kan være nødvendigt at støtte børn forskelligt for at give dem de samme muligheder.

Når børnene bliver afleveret her, vil de møde et personale, der viser glæde ved at se lige dét barn. Det at blive modtaget med en hilsen, et smil eller et kram kan være med til, at børnene føler sig set og kan mærke, at de er betydningsfulde for os og gruppen. En aflevering kan indimellem være svær, måske særligt hvis der ikke er en af de primære voksne omkring barnet. Her vil vi anerkende barnets følelser, og ved at sætte ord på situationen vise, at vi forstår barnet og dets følelser som modtager. Det er helt okay at være ked af det, lige så vel som sur, glad, træt etc. Når vi viser, at vi rummer dem og tager os af dem, ligegyldigt hvilken tilstand de er i, mærker de at vi rummer hele deres person og ikke kun et udsnit af dem – og det vokser de af.

Over dagen er vi delt ind i grupper, hvilket giver de bedste muligheder for, at give den nødvendige omsorg og tryghed for barnets daglige trivsel. Børnene kommer til at kende hinanden og de voksne på stuen særligt godt, og det er måske særligt her, der bliver grobund for de tætte relationer. Når børn skaber relationer, skal det hele afprøves. De kan både udvise stor omsorg eller glæde for hinanden, og de kan komme til at skubbe eller tage ting, de andre bruger. Der kan være mange ting i spil, men meget af det er blot en del af udviklingen, at det hele skal afprøves. Vores rolle kan her være at sætte ord på de handlinger og følelser, vi ser. "Måske tog hun dukken, fordi hun gerne ville være med i legen." eller "Måske blev han lidt ked af det, fordi han faldt." I løbet af en dag kan man være igennem mange følelser, men vi rummer dem alle sammen og hjælper dem til at finde ro eller hjælpe barnet videre, når det er klar.

2. Dannelse og børneperspektiv

Børn skal føle sig set og forstået og opleve at have en demokratisk stemme. Børn skal være aktive medskabere af deres egen læring og udvikling inden for rammer, som de voksne har ansvaret for. Der skal lyttes til børnenes oplevelser af, hvordan det er at være i dagtilbud. Hvordan er deres oplevelse af, om de mestrer, kan finde mening og hører til? Børns oplevelse af indflydelse er en tidlig del af deres dannelsesproces og af udviklingen af demokratisk forståelse.

Hvordan sikrer vi børnenes ret til medbestemmelse, og hvordan understøtter vi deres tiltagende mestring af eget liv?

Når vi er sammen på stuen eller opdelt i mindre grupper, har vi mulighed for at øve et begyndende demokrati. Vi snakker med børnene om, at man kan have lyst til forskellige ting, og at selvom man måske ikke kan vælge lige nu, så kan man måske senere eller næste dag. Børnene får mulighed for at skiftes til at vælge, f.eks. når vi synger, når der skal læses højt eller leges lege hvor flere deltager.

Det er vigtigt for den sociale dannelse, at vi øver at vente på tur. Vi øver at udsætte vores eget behov, for i en gruppe kan man desværre ikke altid få sin mening eller komme først, hvilket kan føles svært. Så møder vi igen barnet i de følelser, ligesom vi benævner, når vi kan mærke deres glæde ved at få lov til at have indflydelse på det, der skal foregå. Når vi øver at vente på tur, handler det også om at lytte til hinanden. Derved oplever børnene glæden ved at andre lytter eller er opmærksom på ens valg – det styrker følelsen af at være betydningsfuld i gruppen.

Generelt indretter vi vores dagligdag, så den så vidt muligt støtter en god oplevelse for børnene. Når vi indretter os efter børneperspektivet, skal vi se det fra deres øjne. Når børnene er helt små, vil det typisk være gennem observationer af barnet. I takt med at børnene bliver ældre, vil vi også støtte deres sproglige udtryk af, hvad de oplever. Det vil betyde, at planlagt ting både er på baggrund af, hvad vi ser og hører hos børnene, og hvad vi ved, støtter deres udvikling. Undervejs vil vi også holde øje med og reagere på de tegn, børnene giver.

3. Leg og børnefællesskaber

Fællesskaber udgøres af dem vi er, og det vi laver sammen. Alle børn i dagtilbud skal være en værdsat del af et fællesskab, og fællesskaberne skal have noget at byde på for alle børn.

Børns leg er grundlæggende for deres sociale og personlige læring og udvikling, og legen har en værdi i sig selv. Leg betyder både børns spontane leg på deres helt egne præmisser, og den leg, der igangsættes, rammesættes og eventuelt understøttes af de voksne omkring børnene.

Leg, læring, udvikling og dannelse sker i børnefællesskaber, som de voksne sætter rammerne for. Dagtilbuddets hverdag skal skabe rum til, at børn kan indgå i både kendte og nye relationer på tværs af alder, køn og kultur. Det er det pædagogiske personale og ledelsens opgave at skabe balancen mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.

Hvordan understøtter vores pædagogiske praksis udviklingen af både børnefællesskaber og det sociale rum, hvor det enkelte barn lærer og udvikler sig?

Alle børn har ret til at være en del af et fællesskab. Et børnefællesskab, hvor der etableres venskaber, som øves i både små og store fællesskaber.

Lege er centralt i relation til at udvikle og afprøve forskellige positioner i børnefællesskabet. Det kan være gennem forskellige rollelege, hvor vi udvikler børnenes evne til at anvende ny viden.

Børn er forskellige, nogle børn skal opmuntres, støttes og guides. Dette ses over tid, og udvikler gåpåmod og integritet.

Ved hjælp af struktur og rammer skaber det pædagogiske personale plads til både voksenstyret og børneinitieret aktiviteter. Det kan være kreative udsmykninger, hvor børnene tegner, maler eller klippeklistrer. For eksempel har de i børnehaven lavet havdyr efter børnenes anvisninger.

Ved at man som pædagogisk personale kan skelne mellem at være foran, ved siden af eller bagved barnet, og derved understøtter barnet i den sociale og personlige udvikling. Den voksne kan påbegynde en leg eller give støtte og forklaringer til legen. Børnene vil efter få gange selv kunne vælge legen og den voksne kan da træde tilbage og observere og støtte dem, der har særligt brug for det.

Det er vigtigt, at det pædagogiske personale er bevidst om deres roller og ansvar, det kræver samtidig et godt overblik over børnegruppen. Dette sikres ved, at børnene i Børnenes Ø er inddelt i grupper, og derved har et tilhørsforhold til en gruppe. Her er der tilknyttet fast pædagogisk personale, som har et stort kendskab til det enkelte barn og hele gruppen.

Alle børn har forskellige forudsætninger, her er det vigtigt, at det pædagogiske personale tilbyder det enkelte barn forskellige deltagelsesbaner, så alle børn føler sig værdsat og oplever at have en plads i fællesskabet. Vi kan oversætte legene, så dem som er med ved hvad det handler om.

I Børnenes Ø arbejder vi med fællesskaber på de enkelte stuer og er bevidst omkring, at over den næste periode kan der åbnes op for fællesskaber på tværs af grupperne.

Der vil ligeledes over den næste periode blive mulighed for at lave fællesskaber på tværs i GH – vi har allerede ugentlige aktiviteter som Torsdags Tons i den grønne sal, projekt leg på plejehjem, samt fællessang med plejehjemmet.

Ugeplaner er med til at understøtte og skabe struktur i hverdagen i de enkelte grupper. Dette er ligeledes med til at understøtte de enkelte fællesskaber i grupperne.

Vi er startet op på Stærkere Læringsfællesskaber i Børnenes Ø, hvilket skal være med til at understøtte og bidrage til en samarbejdskultur for det pædagogiske personale, som kan medvirke til at understøtte læringsmiljøerne for børnene.

Barnets nærmeste udviklingszone er baggrunden for, i hvilken grad det enkelte barn involveres og har medbestemmelse. Da vi er nyopstartet og derved kun har ganske små børn p.t. er det noget, som vi, i takt med at børnene bliver ældre, vil være bevidst om, således at børnene bliver hørt og får medbestemmelse på deres egen dagligdag.

4. Det pædagogiske læringsmiljø over hele dagen

Det pædagogiske læringsmiljø er rammen for børns trivsel og læring og indeholder mange af de andre aspekter beskrevet i læreplanen.

Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbud skal være til stede hele dagen fra modtagelsen om morgenen til de sene eftermiddagstimer. Det pædagogiske læringsmiljø skal blandt andet give barnet mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien, lege forskellige og udviklende lege og bruge både emotionelle, sociale og kognitive kompetencer.

I arbejdet med børn i dagtilbud er fokus på at skabe pædagogiske læringsmiljøer, der ud fra et helhedssyn understøtter trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn. Det kræver viden, der med afsæt i faglig refleksion med kollegaer og ledelse, skal bruges til at udvikle stærkere pædagogiske læringsmiljøer for børnene og stærkere læringsfællesskaber for de professionelle.

Hvordan er det pædagogiske læringsmiljø og den intenderede pædagogik, som er til stede hos os hele dagen og i alle rutiner og aktiviteter, både de planlagte vokseninitierede aktiviteter og børnenes spontane leg og aktiviteter?

I dagtilbudsloven står der, at vi i som daginstitution skal tilbyde og etablere pædagogiske læringsmiljøer, som foregår over hele dagen. Det vil sige, fra vi modtager det første barn om morgenen til det sidste barn er hentet om eftermiddagen. Med andre ord har vi fokus på, at kvaliteten af vores pædagogiske arbejde er høj i såvel formiddagens planlagte aktiviteter som i vores dagligdags rutiner og i den spontane leg. Børn lærer og gør sig erfaringer hele dagen og i alle sammenhænge.

Vi vil i Børnenes Ø have fokus på læringsmiljøet og styrke børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Forudsætningen for et godt pædagogisk læringsmiljø er, at personalet løbende er opmærksomme på, hvordan dagen tilrettelægges, og hvordan vi organiserer og strukturerer os.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges således, at vi tager hensyn til det enkelte barns behov og udviklingsmuligheder og samtidig ser på gruppen som helhed. Vi ser på, hvad det enkelte barn har brug for, og hvordan vi kan tilgodese alles behov i gruppen. Vi ser også på børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger for deltagelse.

Helt små, men værdifulde eksempler, på daglige, rutineprægede, læringsmiljøer:

- Vaske hænder med vand og sæbe, tørre hænderne
- At kravle op ad stigen for at komme op i krybben
- At tage sko på i garderoben

Vi har mange rutiner dagligt, som er genkendelige og meningsgivende for barnet. Her erfarer barnet på egen krop, hvilket skaber grobund for vigtig læring. Mange gentagelser skal til for at mestre.

Det pædagogiske personale er bevidste om vigtigheden af at være nærværende rollemodeller, der støtter og vejleder, opmuntrer og motiverer barnet.

I planlagte aktiviteter er det pædagogiske personale bl.a. opmærksomme på:

- At skabe overskuelige læringsrum for børnene med så få forstyrrelser som muligt.
- At være struktureret men også at have blik for spontanitet og børnenes initiativer og interesser.
- At være til stede med nærvær og fordybelse.
- At være opmuntrende og aktiverende.

I børnenes leg er det pædagogiske personale bl.a. opmærksomme på:

- At legen er helt grundlæggende for barnets læring og udvikling.
- At børn spejler sig i børn og voksne
- At legen udvikler sproget, de sociale kompetencer, fantasien og styrker selvværdet.
- At støtte, vejlede og hjælpe med at skabe relationer mellem børnene
- At hjælpe med at løse eventuelle konflikter, så en leg kan fortsætte
- At hjælpe barnet med at sætte ord på, i legen

5. Læring og de seks læreplanstemaer

Børn lærer ved at udforske deres omverden med krop og sanser, ved at blive mødt af spørgsmål og udfordringer og ved selv at undres og stille spørgsmål. Børn lærer også ved at eksperimentere, prøve sig frem, fejle, gøre opdagelser og finde innovative løsninger. Børn lærer gennem kommunikation, udveksling og sociale interaktioner med de andre børn og voksne i dagtilbuddet. Motivation og passende udfordringer har betydning for at lære og udvikle sig – både som individ og som del af et fællesskab. Børn har brug for voksen, der sætter rammer, guider og vil noget med dem, men de har også brug for plads til at være sig selv og til at gøre deres egne erfaringer.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaerne skal tage udgangspunkt i Børne- og Socialministeriets beskrivelse af temaerne. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges inden for Børne- og Socialministeriets to pædagogiske mål for hvert læreplanstema, hvor de pædagogiske mål beskriver sammenhængen mellem læringsmiljøer og børns læring.

Læreplanstemaerne er tilsammen udtryk for et bredt læringssyn, og det er afgørende, at de tænkes i en sammenhæng i dagtilbuddets arbejde. Opdelingen i temaer skal sikre fokus på forskellige centrale elementer i børns læring og udvikling i dagtilbud. Læs de ministerielt fastsatte indholdsbeskrivelser og mål for læreplanstemaerne i: "Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold", der kan findes på: www.emu.dk/omraade/dagtilbud.

9

Læreplanstemaerne er:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop, sanser og bevægelse
5. Natur, udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fællesskab

Hvordan arbejder dagtilbuddet og afdelingerne med alle læreplanstemaerne i en sammenhæng, for at understøtte et helhedsorienteret perspektiv på børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Som end del af den nye styrkede læreplan skal de seks læreplanstemaer være i spil over hele dagen. De skal tænkes sammenhængende og opleves på kryds og tværs af hinanden. Temaerne tænkes i hele vores åbningstid ind i aktiviteter, leg og rutiner. Derfor kan vi godt vælge at have et særligt fokus på et eller flere temaer over en periode, men de andre vil stadig være i spil i løbet af dagen i en vis grad.

Når vi laver noget for og med børnene, så vil det næsten altid kunne dække flere læreplanstemaer, men det kræver, at vi aktivt gør noget ud af det. Her følger vi dog igen børnenes spor og initiativer, så hvis man midt

i en dyreleg, hvor man egentligt havde mest fokus på lydene og det sproglige, opdager at de synes, det er meget sjovere at bevæge sig som dyr – altså et kropsligt fokus, så vil vi løbende justere. I en leg som denne kunne der også være social udvikling på spil, fordi vi måske skulle lade en anden vælge et dyr, eller der kunne være alsidig personlig udvikling på spil, fordi det krævede lidt at turde stille sig op og bevæge sig som en elefant eller gå foran de andre på rækken.

Stuerne vil løbende tænke læreplanstemaerne ind i deres rutiner samt aktiviteter, men på sigt kan det være, at institutionen vælger nogle fælles fokuspunkter/forløb – f.eks. det spirende forår med hvad det indebærer eller forskellige insekter, som man så vælger at fordybe sig i for en periode. I løbet af dagen er vi rollemodeller i alt, hvad vi gør og skal inspirere til forskellige udviklingsmuligheder.

Alsidig personlig udvikling

Når vi støtter børnenes alsidige personlige udvikling, er det med fokus på at udvikle det hele barn og få dets selvværd og selvtillid til at vokse. Det handler også om at give mulighed for fordybelse, vedholdenhed og gåpåmod lige så vel som at få kendskab til ligheder og forskelle mellem, hvad man selv er og kan og de andre. Børnenes personlige udvikling vil næsten altid være i spil, når de laver ting, fordi de hele tiden bruger sig selv – vores fokus er at facilitere de bedste omgivelser for dem samt at støtte børnene i udviklingen, der hvor der er behov.

10

Daglige rutiner

I de daglige rutiner er der mange muligheder for at udvikle sig selv. I Børnenes Ø har vi fokus på selvhjulpenhed, fordi det styrker barnets selvtillid og udvikling. Vi guider og støtter hele tiden i forhold til det udviklingsniveau, de er på. Det kan være i garderoben, når vi skal have tøj af og på, hvor vi kan guide skridt for skridt. Her kan det være en fordel at hjælpe med den første del ved ting, de ikke mestrer endnu, så det er dem, der får succesfølelsen med at klare det sidste. Det samme princip kan bruges ved madpakkerne, når de skal have åbnet ting derfra. Når børnene får lov at øve at kravle op på stole, kravle op ad stigen ved putning etc. får de både styrket deres selvtillid og mestringsfølelse, men deres udvikling får også meget bedre betingelser, end hvis vi gør tingene for dem. I starten kan det tage længere tid, men det er i sidste ende bedst for barnet. Vi tager selvfølgelig højde for, hvis det er en ekstra svær dag, om de er trætte eller lignende – vi synes også selv, det er rart at få hjælp indimellem og mærke den omsorg, der også kan ligge deri.

Pædagogiske aktiviteter

Når vi forbereder pædagogiske aktiviteter eller forløb, ser vi på gruppens sammensætning, hvad der kan være behov eller interesse for. Det vil tit være en fordel at dele sig op i mindre grupper, hvor vi har større mulighed for at se det enkelte barn og hjælpe det i forhold til det nærmeste udviklingsniveau. Når vi laver ting med børnene, vil der primært være fokus på processen frem for resultatet. Det er i processen vi kan arbejde med børnene vedholdenhed, eksperimenterende tilgang, nysgerrighed, glæde, problemløsning mm. Når vi italesætter, hvor fokuserede vi kunne se, at de var, hvordan de løste et problem, hvordan de deltes om farverne, da de tegnede, så kan vi være med til at opbygge deres selvtillid samt støtte udviklingen af deres selv.

Børnenes egne lege

I børnenes egne lege eksperimenterer de selv med alle de ting, man kan, ikke kan endnu eller kan se andre kunne. Her kan vi støtte og skabe tryghed, når det er det behovet er. Vi kan også med opmuntrende ord eller blikke give dem mod på at stå fast, prøve noget nyt eller kaste sig ud i andre ting, der lige kan kilde lidt i maven, når man skal beslutte sig for det. Når børnene leger, kan vi stå bagved og støtte op om deres initiativer, vi kan hjælpe dem ind i legen, der selv har svært ved det, vi kan også med vores tilstedeværelse på gulvet eller i nærheden give dem en base, de kan søge hjælp ved eller dele deres glæde med. Vi er meget opmærksomme på børnenes signaler, der for de små kan være mimik og kropssprog og for de ældre børn også kan være sproglige ytringer. Vi kan også være med i deres lege og opdage nye muligheder sammen med dem, måske der kunne være flere med, hvis vi hentede flere tørklæder, måske kunne trolden godt få plads i legen, hvis vi byggede en hule ved siden af slottet. I børnenes lege tager de tit ting, de har set og oplevet fra andre og prøver de forskellige roller af. Her kan man eksperimentere med at være en anden, end man rigtigt er eller begynde at opdage nye sider af sig selv.

Social udvikling

Børns sociale udvikling sker i mødet med andre mennesker. Her i institutionen vil de både udvikle sig gennem relationer til os voksne og relationerne til de andre børn. Der vil være forskel på, hvad de får ud af det alt efter, om det er nogen, de har en nær tilknytning til, eller om det er nogle, de ikke ser så meget til. Men jo flere forskellige de møder, jo større bliver deres forståelse af, hvor forskellig man kan være og se ud. I Generationernes Hus har vi også det privilegie at være tæt på andre grupper – f.eks. ældre, studerende og handikappede. Vi ser og vinker til dem gennem ruden i fællesrummet, særligt når de tager elevatoren, og vi møder dem, når vi bevæger os rundt i huset og laver ting på tværs.

Daglige rutiner

I de daglige rutiner er der også muligheder for at lære af hinanden og skabe bånd. Det kan være, når vi tager en gruppe med for at lægge madpakkerne på plads i garderoben, her kan de hjælpe hinanden med at finde de rigtige pladser. Det kan også være, når børnene ikke kan nå farveblyanterne ved bordet, at vi øver dem i også at spørge hinanden om hjælp. Det styrker begge parter, når de finder ud af, at de gerne må spørge om hjælp, når noget er svært, og at de kan hjælpe andre. Når der holdes samling, øver vi at vente på tur, at få lov at vælge og at lytte til hinanden. Det at have fælles fokus på andre i gruppen støtter følelsen af en samhørighed og en vigtighed for gruppen.

12

Pædagogiske aktiviteter

Når vi sætter pædagogiske aktiviteter i gang, kan vi med sammensætningen af gruppen tage højde for samspillet. Det kan være, der er nogen, der har haft det svært sammen på det seneste, hvor vi så vælger at lave noget, hvor de kan få en fælles glæde ved støtte af den voksne. Det kan også være, at et barn er kommet ind i en rolle, hvor de andre ikke gider lege med det eller oplever, at det giver en positiv værdi for gruppen. Så kan man sørge for at danne en aktivitet, der beror på en af de ting barnet er særlig god til, så de andre børn oplever, at barnet kan bidrage med noget særligt. Det er med til at lave om på de roller, de måske var faldet i. Generelt vil vi sørge for at give plads til de relationer og venskaber børnene selv finder i, men samtidig vil vi støtte dem i også at lave ting med andre – for at de kan finde ud af, at de måske kunne bidrage med noget andet, men også for at alle kan trives sammen. Børnene må gerne have nogen, de snakker eller leger særlig godt med, men det skal ikke være sådan, at de ikke trives, når venen ikke er i institutionen, eller at der er nogen, der slet ikke føler sig som en del af et fællesskab.

Børnenes egne lege

Når børnene leger, kan der være mange ting på spil i forhold til det sociale. Nogle gange eksperimenterer børnene med at være forskellige roller i lege, men hvis det altid er den samme, der f.eks. er den styrende for en leg, så kan vi være med til at hjælpe dem til at prøve forskellige roller i stedet. Det kan være ved at styre legen i en retning, hvor nogle af de andre børn kommer på banen, fordi deres ressourcer pludselig bliver tydelige. Vi kan være med til at styrke den positive oplevelse af hinanden ved at være opmærksom på de narrativer, vi skaber om børnene. I stedet for at komme til at forbinde et barns navn med noget negativt, fordi det altid får at vide, det skal stoppe med noget, så ser vi på de strukturer i vores hverdag, der har udløst den handling. I forhold til børnene, italesætter vi i stedet forskellene og lighederne på dem, så mangfoldigheden ses som en ressource. Måske kunne den ene ikke selv binde tørklædet om maven igen, men det var en af drengene supergod til. Måske har et af børnene fundet en god måde at klatre op på legebjerge, som det kan vise til de andre. Ved konflikter inddrager vi børnene i det ved at sætte fokus på, hvad vi ser i situationen: "Jeg kan se X blev lidt ked af det, måske du kan..." "Se det hjalp, da Y gjorde...". På den måde kan de bruge de erfaringer i næste situation – eller måske næste igen, for det kan kræve lidt øvelse.

Kommunikation og sprog

13

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Vi skal følge børnenes sproglige udvikling, når de begynder hos os på Børnenes Ø. Børnenes sprog skal styrkes gennem hele dagen, stort set alt det, vi laver, byder på sprog.

Som sproglige rollemodeller skal vi være lydhøre, over for det vi hører, børnene anvender i deres leg. Her kan vi hjælpe med at "oversætte" børnenes ideer for hinanden, vi giver dem dermed nye ord, de kan anvende i deres lege.

Vores rutinesituationer er både i vuggestue og børnehave sproglige læringsmiljøer, dette er til stor gavn for store som små. Når dette anvendes i hverdagen, vil børnene få fyldt godt op i deres ordforråd og sprogforståelse.

Vuggestuebørnene skal stimuleres på deres sproglige udviklingstrin.

Det vil sige, at vi skal benævne, italesætte hvad vi gør, og følge børnenes sproglige initiativer. Det være sig verbalt eller med gestik/nonverbalt. For eksempel "Nu skal vi ud til krybben." eller "Se nu kommer X med en bog, skal vi læse den?".

Puslesituation i vuggestuen:

Simon ligger på puslebordet og får øje på uroen i loftet. Vi følger Simons initiativ og italesætter, hvad han ser, vi giver ham ord ved at følge hans kropssprog, som signalerer, at han har fået øje på noget.

Ligeledes, når vi giver børnene tøj på i pusle-situation, at benævne hvad vi gør, samt hvad de får på af beklædningsgenstande. For eksempel "Nu får du en ny ble på." og "Så giver jeg dig bukserne på."

Vi skal være nysgerrige på, hvad barnet vil os, og give følgeskab på det, barnet giver os, og hermed give barnet sprog på flere niveauer.

I børnehaven er der andre og mere avancerede øvebaner, vi kan anvende.

Her kan det være rigtig godt, at børnene er med til forskelligt praktisk arbejde, det kunne være at dække bord til frokost. Her benævnes de ting vi sætter frem, det kan være service og mad.

Ligeledes er det vigtigt at sætte ord på, hvad vi gør, når vi gør det.

Vi samarbejder med forældrene om barnets sproglige udvikling

Sprog er helt centralt - det er nøglen til utrolig meget. Barnet bruger sprog til at forstå sig selv og andre. Det er vigtigt for at kunne få venner og deltage i aktiviteter. Sprog bruges også, når barnet skal lære om nye ting og ikke mindst for at fortælle andre om sine følelser, behov og ønsker.

Et barn kommunikerer lige fra fødslen og dermed længe før, det kan tale. Barnet bruger lyde og krop for at være i dialog med verden. Vi lytter til barnet, er opmærksom på signaler og bruger mimik og gestik, så barnet føler sig set og hørt.

Det samme kan I som forældre også gøre derhjemme. Hver gang du og dit barn taler, leger, synger eller læser sammen, giver du dit barn bedre mulighed for at udvikle sig sprogligt. Sprog er en gave, du som forælder giver dit barn.

Vores arbejde med sprog

Ord kommer ikke af sig selv. Et sprog skal hjælpes frem, og et barn lærer sprog ved at bruge det. Vi er gode rollemodeller og taler meget med barnet. Samtidig sørger vi for, at barnet har tid til at svare og føler sig tryk, så barnet tør sige ord og lave sætninger for første gang.

Dialogisk læsning er et begreb, du kommer til at høre mere om, når dit barn starter. Det er en særlig måde at læse sammen med børn, som hjælper dem sprogligt.

I vuggestuen vil dialogen ofte være omkring en billedbog, her peger barnet, og vi giver følgeskab og giver barnet ordet, måske vil der også være en lyd med, hvis det er en billedbog om dyr. Hvad siger? Her benævner vi alt det, der er muligt, således at barnet får størst mulig udbytte af seancen.

Hos vuggestuebørn er det altid godt at bruge konkrete i sprogarbejdet, på den måde får de sprog ind på flere kanaler, hvis vi synger om en traktor, så er det godt at vise en traktor osv.

Der er ord alle vegne, vi hjælper alle barnet ved at sætte ord på de oplevelser, vi har sammen. Ved mange gentagelser hjælper vi barnet med at forstå, hvad der sker omkring dem.

I børnehaven er den dialogiske oplæsning mere systematiseret. Bogen læses flere gange, og efterhånden vil børnene overtage mere og mere af oplæsningen, og der vil opstå en mere naturlig dialog om det, der sker i bogen. Det kan også være, at de voksne har valgt et bestemt fokus og derfor går mere i dybden med dette.

Vi sprogvurderer børnene i børnehaven senest når de er 3-4 år, ud fra denne lægges der en handleplan, hvis det skønnes ud fra resultatet. Sprogvurderingen er en del af "Hjernen og Hjertet", som Aarhus kommune anvender til alle børn i kommunen.

Krop, sanser og bevægelse

I Børnenes Ø skal hvert enkelt barn støttes i at bruge kroppen aktivt. Barnet skal udfordres motorisk, eksperimentere og lære at mærke kroppens signaler. En god og sund kropsbevidsthed og fornemmelse er vigtig, idet det danner baggrund for den fysiske og psykiske trivsel.

I Børnenes Ø vil vi gerne skabe rammerne for et pædagogisk læringsmiljø, hvor bevægeglæde, leg og kreativitet er tydelig i hverdagen. Et miljø, hvor barnet oplever glæde ved at bevæge sig og ved gentagne forsøg at øve sig for til sidst at mestre. Det kan være på legepladsen hvor barnet endnu ikke helt har balancen til at cykle.

Vi vil gerne af pædagogisk vej vise børnene, at det er sjovt at bevæge sig. At det er sjovt og udfordrende at bruge kroppen. Krop imiterer krop – så vi bruger vores krop til at vise vej.

Barnets læring og erfaring om egen krop, dets sanser og muligheder for bevægelser er vigtige i den motoriske, emotionelle og kognitive udvikling.

Natur, udeliv og science

I Børnenes Ø handler udelivet blandt andet om at skabe legemuligheder og oplevelser i og med naturen for børnene. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at børnene får erfaringer med naturen, der

udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen. Vi er dagligt på legepladsen og går på tur rundt i nærområdet, hvor vi lytter til børnenes underen, spørgsmål og taler med børnene om dyr, planter, og hvad vi ellers møder i naturen. Det giver børnene mulighed for at observere og undersøge forskellige naturfænomener. Vi er ude med børnene i al slags vejr, derved erfarer børnene kropsligt og sansemæssigt forskellige vejrfænomener. Vi taler for eksempel med børnene i garderoben om, hvilket tøj vi skal have på i forhold til vejret.

Vi laver forskellige aktiviteter med børnene, der giver dem kropslige og sansemæssige erfaringer, hvor vi for eksempel eksperimenterer med sand og vand. Derudover hjælper de med at plante i plantekasserne på legepladsen og give planterne vand.

I forhold til science og en begyndende matematisk opmærksomhed tæller vi blandt andet med børnene. For eksempel taler vi om til samling, hvor mange børn vi er, og hvem vi mangler på den pågældende dag. Til samling tæller vi også en-to-tre sammen med børnene, inden vi synger. I dagligdagen taler vi om forskellige former, farver og størrelser ved hjælp af legetøj, eller når vi læser i bøger og lægger puslespil med børnene. Vi kan også øve os i at forstå beskeder som at stå "bagved" nogle andre, eller at gå hen "ved siden af" madrassen og vente.

Kultur, æstetik og fællesskab

16

I Børnenes Ø skal det pædagogiske læringsmiljø understøtte, at børnene får forskellige kulturelle oplevelser, der stimulerer deres fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier. Børnene har allerede hjulpet med at udsmykke huset flere steder.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at børnene indgår i forskellige fællesskaber, der sikrer deltagelsesmuligheder for alle børn. I Børnenes Ø øver vi os på at være i store og små fællesskaber, hvor børnene lærer at udfolde sig og begå sig. Hver dag opdeler den enkelte stue børnene i mindre grupper, derudover oplever børnene større fællesskaber, når vi samles på stuen eller på tværs af stuerne. Børnenes Ø ligger i Generationernes Hus, hvor der ligeledes er mulighed for at lave fællesskaber på tværs af huset. For eksempel når plejehjemmet kommer til 'Torsdags Tons, eller vi kommer til plejehjemmets fællessang. Det er vigtigt, at børnene får erfaringer med, hvordan de handler på en hensynsfuld, forstående og respektfuld måde i fællesskabet. I børnehaven taler vi for eksempel om, hvordan man er en god ven, og hvordan man hjælper og lytter til hinanden.

I Børnenes Ø inddrager det pædagogiske personale børnene i æstetiske oplevelser og kreative læringsmiljøer, hvor børnene får erfaringer med at eksperimentere med forskellige materialer. For eksempel maler børnene på store lærreder med pensler, skuresvampe, opvaskebørster osv. Derudover kan børnene selv tilgå og bruge forskellige materialer såsom legetøj og bøger.

6. Børnemiljø

Det fysiske miljø bør invitere til leg, udforskning af omgivelserne og såvel fysisk aktivitet som fordybelse både inde og ude. Den fysiske indretning bør være fleksibel i forhold til at kunne bruges til varierende pædagogiske formål, men bør samtidig muliggøre en kontinuitet i længerevarende lege og andre aktiviteter.

Hvordan understøttet vores fysiske rammer, inde som ude, målene for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes læring, som er fastsat inden for hvert af de seks læreplanstemaer?

Såvel på de enkelte stuer som i vores fællesrum/fællesarealer er vi opmærksomme på det fysiske og det æstetiske børnemiljø. Vi er bevidste om, at et inspirerende, pædagogisk læringsmiljø har en vigtig betydning i forhold til børns trivsel, udvikling, læring og dannelse.

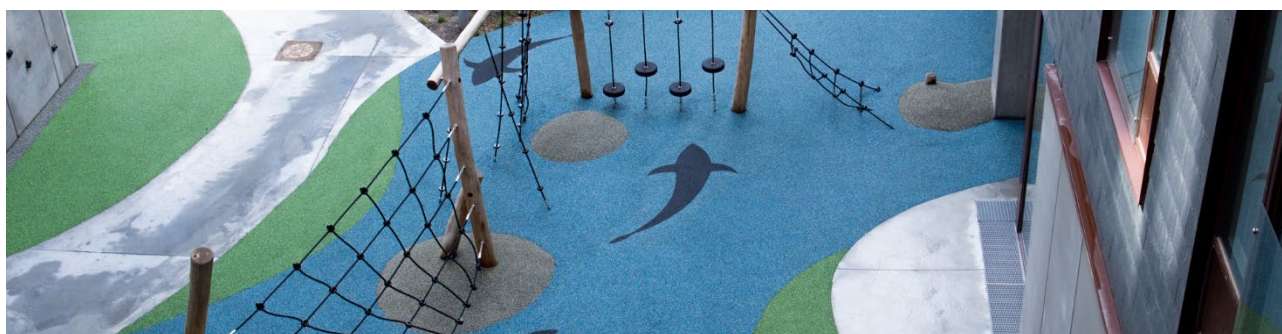
Huset er nyt, der er pæne og rene vægge og rum. Vi er godt i gang med at give de nye rum sjæl, varme og hygge med udgangspunkt i pædagogiske overvejelser, hvor vi vægter såvel æstetikken samt det fysiske læringsmiljø.

Det skal føles rart, inspirerende og spændende at være barn i Børnenes Ø. Fra barnet træder ind ad døren om morgenen med en forælder i hånden til det går ud ad samme dør, når dagen er slut.

At Børnenes Ø har et inspirerende, pædagogisk læringsmiljø skal kunne ses i hele institutionen over hele dagen. Det vil sige i garderoben såvel som på badeværelset, på gangarealer, i fællesrum, i grupperum og på legepladsen.

- **Det æstetiske børnemiljø** handler blandt andet om, hvordan vi indretter stuerne og legepladsen, så barnet får lyst til at lege og lære. Det handler meget om barnets oplevelse af rummet/området.

- **Det fysiske børnemiljø** handler blandt andet om, hvordan vi indretter os med møbler og pædagogiske legeredskaber. Her tænker vi, at det både skal være praktisk og funktionelt i hverdagen, men også foranderligt. Eksempelvis kan det være at skabe plads til en motorikbane på stuen, flytte bordene ud til væggene, så der kan laves god plads til dans, at badeværelset også kan bruges til sanse og vandlege osv.

7. Børn i udsatte positioner

Dagtilbud af høj kvalitet med gode pædagogiske læringsmiljøer har stor betydning for alle børn, men særligt for børn i udsatte positioner. Børn kan være i udsatte positioner af vidt forskellige grunde, og det pædagogiske personale og andre fagprofessionelle har ansvar for med tidlig, rettidig indsats at identificere børn med behov for en særlig opmærksomhed. Samtidig skal der arbejdes med rummelige fællesskaber, hvor alle børn har en naturlig plads. Børn i udsatte positioner skal støttes, så de både udfordres tilpas og oplever mestring i det almene fællesskab og efter behov også i mindre gruppesammenhænge med et særligt fokus. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at udsatte børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for dem. Kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen er betydningsfuld for alle børn, men i særlig grad for børn i udsatte positioner.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø alle børnes trivsel, læring, udvikling og dannelse, og hvordan udvikler vi rummelige fællesskaber, som alle børn oplever at være en betydningsfuld del af?

Et dagtilbud med høj kvalitet skal rumme alle typer af børn. Vi skal som personale kunne identificere et barn, som er i en udsat position, af den ene eller anden årsag og handle adækvat ud fra dette.

Vores fornemmeste opgave er at skabe et miljø, der over hele dagen stimulerer til udvikling, læring og dannelse. Vi skal gå foran de børn, som har det behov, ved siden af andre, og bagved ved, hvis det er behovet.

Som voksne har vi ansvaret for, at ingen børn føler sig alene, vi skal være der for dem og hjælpe dem på den måde, de og forældrene har behovet for. Derfor skal vores relation til børnene være tæt og nærværende, så vi kan nå at stoppe en negativ udvikling i barnets liv. Vi skal agere ud fra det, vi oplever og tage fat på eksterne samarbejdspersoner, hvis vi ser et behov for det. Det kan være psykologer, talepædagoger, sundhedsplejerske mm.

De børn, som skal følges lidt tæt, og som har brug for mere guidning, får det. Her er det vigtigt, at vi sætter ord på, hvad der sker sammen med barnet, således barnet på sigt får fyldt den personlige værktøjskasse op.

De børn, som har brug for en voksen på siden, vil have mulighed for at spørge den voksne og få hjælpen, når de beder om det, her er den voksne lidt mere afventende i forhold til at give plads til børnene uden påvirkning af den voksne.

De børn, som stort set ikke har behov for en voksen, skal føle, at der er en voksen til at gribe dem, hvis det går galt. De skal vide, at den voksne ikke er længere væk, end de kan spørge og få hjælp.

Børnenes Ø er et nyt dagtilbud i Aarhus, vi har mulighed for at indrette vores hverdag, således vi kan tilgodese de behov, vores børn har. Vi har lokaler, som er unikke i forhold til at skabe små rum til fordybelse af forskellig art. Vi har mulighed for at gå fra i små grupper, hvis det er behovet, og ligeledes har vi store rum, så vi kan lave noget, som kræver store armbevægelser.

Hele vores hverdag er bygget op af rutiner, det trives børnene bedst i, og når børn har en fast rytme, giver det ro til anden aktivitet. Vi har ligeledes implementeret forskellige aktiviteter på stuerne. Dette er dog forskelligt fra stue til stue, da alderssammensætningen er forskellig. Men der arbejdes ud fra læreplanstemaerne over hele dagen.

Alle børn skal føle, at de er en del af et fællesskab. Vi skal hjælpe børnene til at danne relationer og give dem mulighed for at udvikle disse. Det gør vi ved, at børnene har materialer, legetøj, rum og andet til rådighed, og guide dem eller på anden vis støtter op om dem.

Ingen børn skal føle sig udenfor, her skal vi som voksne være de første til at bremse en sådan udvikling. Vi skal hjælpe børnene til at forstå, hvordan vi kan være et fællesskab uden nogen føler sig ude. Hvis vi hører, at børnene udelukker hinanden eller taler grimt om/til hinanden, skal vi gribe ind og fortælle, hvordan vi er sammen med hinanden.

Det er vigtigt, at børnene forstår, at vi alle har noget at byde ind med i fællesskabet, vi er alle gode til noget, her skal vi italesætte, hvad det er, vi er gode til, samt fortælle de enkelte børn, hvad de er gode til. Vi skal give børnene selvværd og selvtillid, så de bliver rustet til livet.

Når barnet går videre ud i livet efter Børnenes Ø, skal barnet kunne sige,

“Jeg har fået mindst én god ven, er blevet rigtig god til? Har fået mulighed for at udvikle mig sammen med en masse betydningsfulde mennesker, (læs jeg har leget og haft det fedt, været glad for at komme i institution, for der er alle mine bedste venner).

8. Forældresamarbejde

Et godt forældresamarbejde om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse er af afgørende betydning. Forældrene skal derfor både inddrages aktivt i og have indflydelse på dagtilbuddets arbejde. Samarbejdet sker både i form af det formelle bestyrelsesarbejde / forældrerådsarbejde og samarbejdet i hverdagen på tværs af dagtilbud og hjem om det enkelte barn, og om skabelsen af inkluderende børnefællesskaber.

I det daglige forældresamarbejde indgår også vejledning af og sparring med forældrene om, hvordan de understøtter deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det pædagogiske personale og forældrene afstemmer forventningerne til hinanden og samarbejdet, med afsæt i den enkelte families behov, og alle skal opleve, at de bliver set, hørt og har indflydelse.

Hvordan faciliteres og rammesættes forældresamarbejdet, både formelt og i hverdagen, så der samarbejdes om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem, baseret på den enkelte families behov? Hvordan inddrager og involverer vi alle aktivt som ressourcer for deres børns trivsel, læring, udvikling og dannelse?

I Børnenes Ø vægter vi et godt samarbejde mellem forældre og det pædagogiske personale højt. Et godt samarbejde baseret på en gensidig tillid er forudsætningen for, at barnet trives, at det lærer, udvikler sig og dannes.

I Børnenes Ø er vi bevidste om vores rolle, når der skal skabes relation til barnet og forældrene. Når det nye barn starter hos os, er vi opmærksomme på at modtage den nye familie med en imødekommenhed og åbenhed. Familien skal føle sig velkommen hos os fra første dag.

Alle nye forældre får den første dag udleveret en velkomstmappe med relevante informationer om Børnenes Ø, samt en opstartssamtale, hvor vigtige informationer om barnet, familien og institutionen udveksles.

Vi gør os umage med at understøtte en åben og respektfuld dialog mellem forældre og det pædagogiske personale. En dialog om barnets trivsel og hverdag i Børnenes Ø baseret på tillid.

Den daglige dialog er vigtig

Dialogen i dagligdagen foregår f.eks. om morgenen, når barnet møder ind i Børnenes Ø. Her kan personalet f.eks. modtage beskeder, som er vigtige i forhold til barnet og den pågældende dag. Det kan være informationer om eksempelvis, hvordan barnet har sovet, hvem der henter, hvordan morgenen er gået og lignende. Altså lidt mindre ting, men vigtig viden for personalet. Viden vi har brug for at få, for at barnet kan få den bedst mulige dag. Når barnets dag i Børnenes Ø er slut, fortæller personalet om de vigtigste

oplevelser fra dagen. Vi bestræber os på at være så fyldestgørende som muligt i vores overleveringer. Er stuens personale ikke til stede, bliver den vigtigste viden formidlet videre og overleveret af en kollega.

Kommunikation via Aula

Aula er en ny kommunikationsvej mellem forældre, ledelse og pædagogisk personale. Aula-plattformen er en ny kommunikationsform, som afløser Intra. Det er nyt for både forældre, ledelse og det pædagogiske personale. Vi er i opstartsfasen med anvendelsen og tilgangen til dette nye medie, men vi forventer hurtigt at blive fortrolige med det. På Aula kan I bl.a. læse om pædagogiske aktiviteter, tiltag og forløb, såvel som fokus og opmærksomhedspunkter på stuen samt få informationer på institutions niveau. Vi bestræber os på løbende at informere via Aula om hverdagen i Børnenes Ø.

Status-udviklingssamtaler

Vi tilbyder status-udviklingssamtaler i løbet af vuggestuetiden; når barnet har alderen 9-14 måneder, og igen når det er ca. 2 år og 6 måneder. Den sidst planlagte forældresamtale afholdes i børnehaven, når barnet er på vej i skole.

Når noget er svært - samtale efter behov

Det gode forældresamarbejde danner baggrund for, at vi kan tale om alt det, der fungerer godt, den gode hverdag, sjove episoder med barnet, dets udvikling og trivsel, men også om det, der er svært. Der kan opstå perioder eller problemstillinger i et barns liv, som skaber udfordringer i hjemmet eller i Børnenes Ø. Det pædagogiske personale vil altid ved vurderet behov indkalde til en samtale såvel som forældre kan ønske en samtale. I et tæt og tillidsfuldt samarbejde kan vi skabe de bedste rammer og udviklingsmuligheder for det enkelte barn.

9. Inddragelse af lokalsamfundet

Som led i arbejdet med den pædagogiske læreplan skal dagtilbuddet overveje, hvordan lokalsamfundet i form af fx skoler, biblioteker, museer, idrætstilbud og -faciliteter, plejehjem, erhvervsliv mv. kan inddrages med henblik på at styrke dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljø.

Dagtilbuddet skal endvidere overveje om et samarbejde med fx ældre medborgere, skolebørn fra mellemtrinnet og udskolingen eller andre frivillige i lokalsamfundet, der ønsker at bidrage med en særlig viden eller interesse inden for eksempelvis natur, sport, musik, sundhed eller håndværk, kan bidrage til at styrke arbejdet med pædagogiske læringsmiljøer.

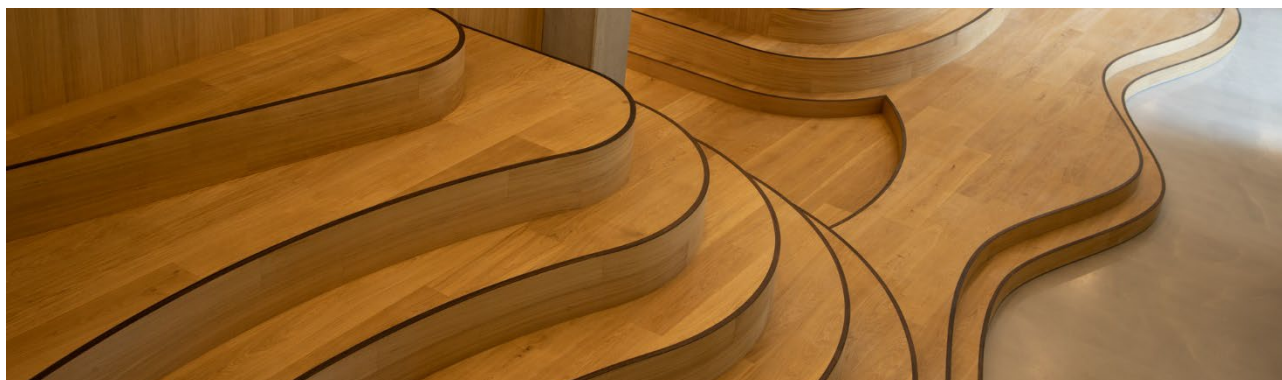
Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Hvordan inddrager dagtilbuddet, herunder dagtilbudsbestyrelsen og forældreråd, lokalsamfundet i arbejdet med at etablere pædagogiske læringsmiljøer for børn, og herved giver børnene kendskab til det samfund, de lever i, og de muligheder, det giver?

Vi har på nuværende tidspunkt ikke fokus på at inddrage lokalsamfundet, det vil vi vende os mod i tiden, som kommer. Dette kan være at se på, hvad Aarhus Ø tilbyder for børnene, hvordan kan vi invitere lokalsamfundet ind i Børnenes Ø og omvendt.

Vi er rigtig godt i gang med samarbejde på tværs i Generationernes Hus med den mangfoldighed, som huset rummer. Vi er ved at få opbygget gode og betydningsfulde fællesskaber på tværs af generationer. Vi inviterer hver uge borgerne i huset med til "Torsdags Tons", dette er et arrangement hvor vi mødes i "fælleden" til musik og dans. Vi synger hver uge med de ældre borgere.

Vi vil lige så stille udbygge fællesskaber på tværs i Generationernes Hus, skabe rammer som gør det muligt, at vi kan være sammen til glæde og gavn for alle. Se på hvad og hvordan vi i Generationernes Hus kan skabe de bedst mulige betingelser for et netværk og tilbyde alle børn mulighed for at være i fællesskaber hvor der er plads til forskellighed på tværs af generationer.

10. Sammenhæng med børnehaveklassen

Sammenhæng i børnenes liv betyder, at skolen bygger videre på et tydeligt børneperspektiv, der tager over, hvor dagtilbuddet slipper. Det skoleforberedende arbejde i dagtilbud handler især om, at der i børnenes sidste år i dagtilbud etableres pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter børnenes sociale kompetencer og færdigheder som vedholdenhed og fordybelse. Derved forberedes de på at møde nye sociale og faglige sammenhænge med tro på egne evner, nysgerrighed og gå-på-mod. Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbud skal også introducere til og give børnene mulighed for at udvikle faglige færdigheder i form af leg med bogstaver, tal, mønstre, former m.v.

Hvordan er sammenhængen mellem skole og dagtilbud, og hvordan er der i børnenes sidste år i dagtilbuddet etableret et pædagogisk læringsmiljø, der understøtter børnenes dannelsesparathed og skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Vi er et nyetableret dagtilbud, vores ældste børn i Børnenes Ø er på nuværende tidspunkt omkring 3 år.

Vi vil over det næste år have fokus på at skabe sammenhænge og få udbygget samarbejde med skolen.

Vi inviterer til samarbejde med skolen over det kommende år.

23

11. Ledelse

Ledelsen har ansvaret for, at personalet besidder viden og konkrete kompetencer til at kvalificere det pædagogiske læringsmiljø og til at inddrage forældrene. Ledelsen understøtter og kvalificerer faglige, pædagogiske refleksioner hos personalet via facilitering, sparring og løbende metodeudvikling med fokus på udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer og på at skabe stærkere læringsfællesskaber. Den samlede ledelse understøtter dagtilbuddets åbenhed over for lokalsamfundet. Den pædagogiske leder organiserer arbejdet, så det understøtter personalets arbejde med den pædagogiske læreplan.

Hvad er ledelsens opgave for at der leves op til de ministerielt fastsatte mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes læring inden for hvert af de seks læreplanstemaer?

Dagtilbuddets ledelse tager ansvar for, at den pædagogiske læreplan lever i hverdagens praksis. Da vi er et nyt dagtilbud, vil der blive skabt en kultur for refleksion, feedback og evaluering over tid.

Som ledelse er det vores ansvar at sikre og understøtte personalet, sikre at der er den nødvendige viden og konkrete kompetencer til at omsætte læreplanen til pædagogisk praksis i hverdagen, samt et pædagogisk fundament.

Vi vil via stærkere læringsfællesskab koble arbejdet med den pædagogiske plan sammen. Vi vil sammen

med det faglige fyrtårn implementere læringscirklen i det pædagogiske arbejde. Vi vil inddrage data i det pædagogiske arbejde. Dette kan bl.a. være video fra vores praksis, observationer, SUS materiale m.v. Vi vil altid have et fagligt og professionelt udgangspunkt for vores refleksioner i det pædagogiske arbejde.

Vi er startet op med arbejdet med Den pædagogiske læreplan april 2021. Pædagogerne har været inddraget i denne proces. Det er dagtilbudslederen som har sat rammen med tidshorisont og tid og mulighed for at i fællesskab at have udarbejdet den pædagogiske læreplan. Den pædagogiske læreplan 1. udkast afleveres juli 2021. Vi vil herefter løbende arbejde videre med den pæd. læreplan i hele personalegruppen, dette da der over tid vil komme mange nye personer til i Børnenes Ø, og hvor det er vigtigt at alle får ejerskab, så den pæd. læreplan omsættes til praksis i Børnenes Ø.

12. Pædagogisk personale

Det pædagogiske personale skal sammen skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvor der er plads, tid og ro til at være barn. Det er en hensigten, at legen og den legende tilgang til læring, barnets interesser, undren og nysgerrighed, samt det pædagogiske personales viden om at fremme læring og udvikling, er udgangspunktet for de læreprocesser, som barnet indgår i. For at kunne lykkes med dette er det centralt, at det pædagogiske personale i det interne arbejde både kan tage ledelse og give følgeskab.

Hvad er det pædagogiske personales opgave for at der leves op til de ministerielt fastsatte mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes læring inden for hvert af de seks læreplanstemaer?

I Børnenes Ø skaber vi sammen pædagogiske læringsmiljøer, hvor der er plads, tid og ro til alle børn.

Vi er en ny personalegruppe, der er i gang med at skabe en kultur, hvor vi tør øve os og tale højt om det, vi bøvler med. Vi deler viden og inspirerer hinanden i dagligdagen, så vi lærer af hinanden.

For at skabe de bedste rammer til børnene og personale organiserer vi os på en måde, der skaber struktur og overblik over, hvem der gør hvad. Vi kommunikerer dagligt med en åbenhed og tydelighed over for både børn, forældre og personale.

Vi er i gang med at skabe en god feedbackkultur, hvor vi er anerkendende, lyttende, nysgerrige og har respekt for hinanden.

Vi har øje for børnegruppen som helhed, men også for det enkelte barn i dagligdagen. Vores forløb, aktiviteter, rutiner og læringsmiljøer bliver tilrettelagt og tilpasset, så de understøtter børnegruppens og det enkelte barns lærings, trivsel og udvikling.

Vi er opmærksom på, at alle trives og er i udvikling hele tiden. Som voksne motiverer vi børnene positivt og leger med dem.

13. Dokumentation og refleksionspraksis

Ledelsen har ansvar for, at det pædagogiske personale løbende forholder sig refleksivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det kan fx ske ved, at praksis fastholdes gennem pædagogisk dokumentation, der danner grundlag for analyse, og systematisk refleksion og justering af praksis.

Professionel dømmekraft og en systematisk faglig og kritisk refleksion over egen og fælles praksis er et vigtigt grundlag for lokalt at udvikle dagtilbud af høj kvalitet. Refleksionen forudsætter, at man er nysgerrig og undersøgende på hinandens praksis, søger sparring og tilbyder hjælp. Samtidig skal man turde udfordre hinandens vaner og rutiner og gøre det naturligt at dele viden og ideer til nye løsninger på tværs. Med afsæt i refleksionen og en stærk feedbackkultur skabes der i dagtilbuddet, afdelingen og i den enkelte gruppe stærkere læringsfællesskaber. Derved opbygges og udvikles både den professionelle kapacitet og dømmekraft.

Dokumentationen kan både være kvantitative og kvalitative data. Dokumentation til udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer kan være personalets beskrivelser, iagttagelser eller videooptagelser af den pædagogiske praksis. Dokumentation af børnenes udbytte kan eksempelvis være børnenes egne produktioner, meninger, udtryk for trivsel, hvad de er optagede af og forældrenes informationer, holdninger og tilfredshed. Dokumentation er også det pædagogiske personales erfaringer, viden fra observation af børnenes leg og fortællinger fra praksis. Sidst men ikke mindst er data også viden baseret på forskning, resultater af evidensbaserede undersøgelser, socioøkonomi, vurderingsredskaber til fx sprog og robusthed mv. Der skal være balance mellem de ressourcer, der bruges på at dokumentere på den ene side og det udbytte, som det pædagogiske personale får, på den anden side.

25

Den pædagogiske dokumentation og refleksionspraksis vil tage afsæt i de bærende principper for Stærkere Læringsfællesskaber.

Hvordan skaber vi en feedbackkultur, hvor der løbende dokumenteres og reflekteres over sammenhænge mellem de pædagogiske læringsmiljøer og børnenes trivsel, dannelse, udvikling og læring, så der sker en videreudvikling og kvalificering af egen og fælles praksis?

I Børnenes Ø arbejder vi med læringsfællesskaber, og evaluerer løbende på hvad vi gør.

Vores opgave er at understøtte udviklingen af vores praksis i hverdagen, og det gør vi her i Børnenes Ø ved at have reflekterende dialoger, som er baseret på data fra hverdagen. Vi er i gang med at finde et fælles sprog og lære at arbejde datainformeret.

I sin mest enkle form handler det at arbejde datainformeret om at spørge både sig selv, sine medarbejdere og sine kolleger "hvad bygger du det på?" og "hvor har du det fra?" Når det kommer til antagelser, synsninger, ideer og ønsker, prioriteringer eller andet.

Vi indsamler data som både kan være kvantitativt og kvalitativt. Fx:

- Hjernen og hjertet
- Billeder og video
- Iagttagelser/ observationer
- Praksisfortællinger
- Handleplaner

Vi tager læreplanstemaer op i løbet af året f.eks. kropssanser og bevægelse. Det er forskelligt, om det er hele personalegruppen, eller om det er den enkelte stue, der tilrettelægger et forløb, der passer til børnegruppens udviklingszone. Under forløbet indsamler vi data, der er meningsfuldt for at kunne dokumentere og reflektere over forløbet. Vi arbejder hen imod, at alle tager afsæt i samme metode 'Stærkere læringsfællesskaber' og 'Kolbs læringscirkel', som bliver vores fundament for de reflekterende dialoger og efterfølgende tiltag og handlinger.

Vi arbejder på at skabe en feedbackkultur, hvor alles arbejde bliver respekteret, og man kan dele det, man bøvler med. Dette gør, at vi får skabt en feedbackkultur, der er konstruktiv og god.

- Vi skaber rum og tid til feedback på møder, men også i løbet af hverdagen
- Vi er nysgerrige og stiller undrende spørgsmål til egen og hinanden praksis

Derudover inddrager vi også børnenes perspektiver ved at være i dialog med børnene og se børnene i hverdagen.

26

14. Evaluering

Udover at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet er dagtilbudslederen også ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål for de seks læreplanstemaer og skal beskrive sammenhænge mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Evaluering skal offentliggøres.

Evalueringen baseres på den indsamlede dokumentation, herunder den løbende pædagogiske dokumentation og de systematiske refleksioner, der foregår i det enkelte læringsfællesskab blandt ledere og pædagogisk personale.

Hvordan vil vi evaluere sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer og børnenes trivsel, dannelse, udvikling og læring med henblik på udvikling og kvalificering af dagtilbuddets praksis?

“Vi skal sammen kigge på den pædagogiske praksis, vi har i dag ved at reflektere og vurdere den for at gøre vores pædagogisk praksis bedre i morgen.”

Som nyt dagtilbud skal vi skabe en evalueringskultur, der bliver en naturlig del af hverdags praksis.

For at skabe en god evalueringskultur skaber vi rum, hvor vi sammen har reflekterende dialoger, arbejde datainformeret og gøre det systematisk og kontinuerlig. Det vil vi gøre f.eks. på vores middagsmøder, personalemøder eller pædagogmøder.

Til disse møder vi vil medbringe data, som tager udgangspunkt fra vores antagelser fra hverdagens praksis. Her analyserer og skriftliggør vi data, som er vores fundament for de reflekterende dialoger og fører herefter til handlinger og nye tiltag.

Vi arbejder hen imod, at alle arbejder ud fra samme metode, som skal tage udgangspunkt i Stærkere Læringsfællesskaber, Kolbs læringscirkel og progression modellen.

Vi sikrer, at børnene får det ud af det, som de skal, ved at vi fra start har et fokus/formål, og at vi ved, hvad vi gerne vil evaluere på efter forløbet.

Vi vil bruge læringscirklen og progressionsmodellen som er materiale fra stærkere læringsfællesskaber.

